

ПРАВО ДИТИНИ НА ІНФОРМАЦІЮ ТА ПІДСТАВИ ОБМЕЖЕННЯ ЙОГО ЗДІЙСНЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

**Євгенія Олександрівна БУДЮКОВА,
Олександра Олександрівна БІЛА,**

*студентки Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ*

Право дитини на інформацію визначено як одне з основних прав Конвенцією ООН про права дітей 1989 року. Це є об'єктивно необхідним, оскільки обсяг прав та свобод в теперішньому суспільстві зумовлюється не лише особливостями певної спільноти осіб, але й прогресу цивілізації загалом, ступінь інтегрованості інтернаціонального товариства. Мається на увазі, що, якщо раніше діти не завжди розглядалися в світлі належності та дотримання їх прав, то на сьогодні ситуація змінилася. Судові спори за участю дитини є надзвичайно складними як з практичної, так із емоційної точки зору. Дитина є суб'єктом права і незважаючи на вік, неповну цивільну дієздатність, має певний обсяг прав. Зокрема, під час розгляду судової справи малолітня або неповнолітня особа має певні процесуальні права: отримувати через представника інформацію про судовий розгляд, безпосередньо або через представника чи законного представника висловлювати свою думку та отримувати його допомогу у її висловленні. Проте в сучасному світі, як ми вважаємо, існує проблема - недостатня діяльність та увага суду щодо інформування дітей про їх права. Система правосуддя має бути пристосована до особливих потреб дітей та їхньої чутливості. Кожна дитина повинна мати повноцінний доступ до правосуддя та дбайливе ставлення. Особливо гостро питання звучить в умовах пандемії та запровадження карантинних заходів, які обмежують права.

В положенні ст. 13 Конвенції зазначається, що дитина має право вільно висловлювати свої думки; це право включає свободу шукати, одержувати і передавати інформацію та ідеї будь-якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини. При цьому здійснення цього права може зазнавати деяких обмежень, проте ними можуть бути лише ті обмеження, які передбачені законом і необхідні:

- a) для поваги прав і репутації інших осіб; або
- b) для охорони державної безпеки, громадського порядку (order public), або здоров'я, або моралі населення [1].

Звертає на себе той факт, що Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 переважно ґрунтується на триєдинстві умов для обмеження прав (обмеження мають формулюватися в законі, є необхідними в демократичному суспільстві, обмеження має бути спів розмірним меті його встановлення) [2]. І хоча в Конвенції про права дитини про триаду цих умов не йдеться, вважаємо, що цілком є справедливим встановити такі самі рамки для обмеження здійснення права дітей на інформацію, які визначені Конвенцією 1950 року. В той же час, логічним є те, що, вочевидь, підстави для обме-

ження мають бути дещо по-іншому визначені. Якщо не брати до уваги сферу судочинства, то в інтересах захисту психологічного здоров'я дитини, мають бути встановлені обмеження на отримання інформації, яка зможе завдати шкоду дитині, обмеження щодо доступу до тих ресурсів, які маю «недитячий» контент.

В питанні про ціль існування права на інформацію дитини в цивільному судочинстві варто вказати на те, що це право виступає складовою європейського стандарту правосуддя, дружнього до дитини. Принципи ж (стандарту) захисту прав людини, виступають тією метою, на досягнення якої спрямовано здійснення судочинства [3, с. 47]. Право на інформацію дитини під час здійснення цивільного правосуддя має на меті створити дружні для дитини умови участі в процесі, для того, щоб дитина відчувала себе учасником цього процесу в тих справах, які безпосередньо стосуються її.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про права дитини: Організація Об'єднаних Націй, 20 листопада 1989 р. / Верховна Рада України. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи, 04 листопада 1950 р. / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/how/995_004#Text
3. Садикова Я. М. До питання про систему європейських стандартів захисту прав людини та принципів здійснення судочинства. *Право і суспільство*, 2015. № 6. С. 46-50